

Norsk Lovtidende.

Udgiven efter offentlig Foranstaltning

ifølge Lov af 1re April 1876.

N°. 23.

Udgivet 1ste August.

1878.

Kongelig Resolution

27 Juli.

af 27de Juli.

J Henhold til § 11 jfr. § 4 i Lov om Sundhedskommissioner med Videre af 16de Mai 1860 meddeles Approbation paa de af Kommunebestyrelsen i Gasslo Herred i Nordre Bergenhus Amt under 13de Mai dette Aar fattede Beslutninger om almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet

1. i det inden Herredet beliggende Strandsted Solborn og
2. i Herredet forøvrigt.

Almindelige Forskrifter

med Hensyn til Sundhedsvæsenet for Strandstedet Solborn i Gasslo Herred.

§ 1. Ved Opførelse af Baaningshuse skal iagttages:

- a. Opførelsen maa ikke paabegyndes, forend Madsjorden er bortført fra Tomten og denne er tilstrækkelig afgrøftet, saa Overvand og Grundvand har let og frit Afløb.
- b. Bygningen skal overalt hvile paa Graastensundermur, der intetsteds maa være lavere end en halv Alen over Jorden.
- c. Ethvert Beboelsesværelse skal gives en Hvide af mindst $3\frac{1}{4}$ Alen fra Gulv til Loft i Vemstuer og 3 Alen fra Gulv til Spærre i Spærrestuer og skal være forsynet med Vindu, som med Lethed kan aabnes.
- d. Gulvet i Huset's nederste Stokværk skal gøres tæt og frit for Træk; helst maa det gøres dobbelt.

§ 2. Den Gjødse, som ikke kan have under Tag, skal samles paa et Sted, som ikke ligger nær Alfarvei eller har Afløb til samme; den skal jævnlig bestrøes med Rask, Aske, Sagrøst o. s. v. eller dækkes med Sand. Sundhedskommissionen bestemmer, hvor ofte den samlede Gjødse skal bortbringes til fjærntliggende Sted; paa Grunden, hvor den har ligget, skal strøes et Lag af Rask eller Sand. Den Gjødse, der have under Tag, skal

27 Juli. efter Sundhedskommissionens Ordre dækkes med Ralt, Afte, Muld o. desl. eller borthringes til et fjærntliggende Sted saa ofte som fornødiges, saafremt Stank deraf opstaar.

§ 3. Ethvert Baaningshus skal have et Vandhus; imidlertid kan det efter Aftale med Sundhedskommissionens Ordfører ordnes saaledes, at flere indtil 4 kunne slaa sig sammen om et større Vandhus. Vandhusene skulle indrettes under Sundhedskommissionens Kontrol efter dens Ordre for det specielle Tilfælde. Vandhusene skulle tømmes saa ofte det fornødiges, og Indholdet i Mellemtiden af og til bestroes med Sagrust, Afte, Ralt o. desl.

§ 4. Styklevand, Feieskarn og anden Urenlighed maa ikke henstænges hvorfomhelst, men enten henbringes i en Gjødselbenge, Vandhus eller samles i et Kar, som hyppig maa tømmes.

§ 5. Enhver Huseier maa efter Regnveir sørge for, at Bytter med Vand ikke bliver staaende udenfor hans Huse, men enten fylde Kullerne eller aflede Vandet. Ligeledes skal han jevnlig sørge for at feie Pladsen omkring sine Huse til Mærkes med sine Naboer, saa Grunden til enhver Tid er ren.

§ 6. Kjør, Gaar, Gjeder, Høns eller større Svin maa ikke huses i Beboelsesrum.

§ 7. Det forbydes enhver Huseier at tage i Logis saamange Personer, at derved Overfyldning sker, hvorved Skade for Sundheden kan opstaa paa Grund af Urenlighed, Fugtighed og usund Luft.

§ 8. Den Urenlighed, der følger med en eller anden haandværksmæssig Drift, maa ikke uden videre henstænges, men behandles paa hensigtsmæssig Maade efter Aftale med Sundhedskommissionens Ordfører.

§ 9. Strandstedet inddeles af Sundhedskommissionen i Roder, for hver af hvilke den antager en Tilsynsmand, som har at føre Tilsyn med, at foranstaaende Forskrifter overholdes, og i fornødent Fald at melde Overtrædelser til Sundhedskommissionens Ordfører, der bemyndiges til paa Sundhedskommissionens Vegne at sørge for Forskrifternes Overholdelse.

Almindelige Forskrifter

med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden Hafslo Herred.

§ 1. Ved Opførelse eller Flytning af Husebygninger skal iagttages, at Afstanden mellem Baaningshus paa den ene Side og Stald, Højs eller Ladebygning paa den anden Side ikke gjøres kortere en 15 Alen. Mindre Afstand maa der heller ikke gjøres mellem Baaningshus og enhver anden Husebygning, mod hvilken Baaningshuset har sin Forside. Sundhedskommissionen kan dog tillade Undtagelse fra disse Bestemmelser for Steder, hvor deres Sagttagelse vilde blive umulig eller særdeles vanskelig.

§ 2. Ved Opførelse eller Flytning af Baaningshus skal 27 Juli endvidere iagttages:

- a. Opførelsen maa ikke paabegyndes, forend Madsjorden er bortført fra Tomten og denne er tilstrækkelig afgrøstet, saa Overvand og Grundvand har frit Afløb.
- b. Bygningen skal overalt hvile paa Graastensundermur, der intetsteds maa være lavere end en halv Alen over Jorden.
- c. Ethvert Beboelseshvervelse skal gives en Høide af mindst $3\frac{1}{4}$ Alen fra Gulv til Loft i Lemstuer og 3 Alen fra Gulv til Spærre i Spærrestuer og skal være forsynet med Vindu, som med Lethed kan aabnes.
- d. Gulvet i Husets nederste Stokværk skal gøres tæt og frit for Træk; helst maa det gøres dobbelt.

§ 3. I Beboelseshvervelser maa Røgeovn ikke anbringes, medmindre den er forsynet med saadan Indretning, at den ved Røgningen frembragte Damp kan fuldstændig opfanges og ledes ud i det Frie.

§ 4. Heste, Kjør, Faar, Gjeeder, Svin og Høns maa ikke huses i Beboelsesrum; naar Husebygninger herefter opføres eller flyttes, maa de heller ikke huses i noget Rum, som har Tag eller Væg fælles med Baaningshus, dog undtages herfra Høns.

§ 5. For ethvert Baaningshus, der udgjør særskilt Egendom, skal der inden 2 Aar fra disse Forskrifters Approbation være indrettet et Vandhus, som ikke maa have Tag eller Væg fælles med Baaningshus eller Afløb til noget saadant.

§ 6. Gjødningsstoffer, Affald, Feiestarn, Sølevand og al anden Slags Urenlighed maa i Sommermaanederne fra 14de April eller fra den Tid, Jorden er optøet, til 14de Oktober ikke findes henkastet eller ansamlet nærmere Baaningshus end 12 Alen. Deslige Ansamlinger maa ikke til nogen Tid være saaledes beliggende, at der fra dem er Tilføj til Baaningshus eller til Steder, hvor Driftevand hentes. Inden nævnte Afstand fra Baaningshus skal Fordybninger og Huller, hvori Vand eller Urenligheder kan ansamlles, opfyldes med Grus eller Mur, og Fugtigheden bortledes. Madsler skal nedgraves paa hensigtsmæssig Maade.

§ 7. I Brønd, hvor Madvand tages, maa ikke foregaa Bast, spildes Urenlighed eller foretages noget, som gjør Vandet urent. Det samme gjælder om Bæk eller Elv med Undtagelse af Klædebast, saafremt ikke Forurensningen foregaar nedenfor det Sted, hvor Madvand tages.

§ 8. Naar Nogen agter at flytte eller opføre Husebygning, skal han derom gjøre Anmeldelse til Sundhedskommissionens nærmest boende Medlem eller Tilsynsmand, som er pligtig at gjøre ham bekendt med disse Forskrifter.

§ 9. De af Sundhedskommissionen ansatte Tilsynsmænd skal paase, at disse Forskrifter overholdes, og i fornødent Fald an-

27. Juli. melde Overtrædelse til Sundhedskommissionens Ordførere, som paa Kommissionens Vegne skal besørge Overtrædelserne paataalt.

§ 10. Overtrædelse af disse Forskrifter medfører Straf efter Lov af 16de Mai 1860 § 26.

27. Juli.

Kongelig Resolution

af 27de Juli.

J Henhold til § 4 i Lov om Sundhedskommissioner med Videre af 16de Mai 1860 og § 5 i Lov indeholdende forskjellige Bestemmelser om Bygningsvæsenet af 19de Mai 1860 meddeles Approbation paa de af Christianssands Kommunebestyrelse under 28de November og 5te December forrige Aar samt 13de Mai dette Aar fattede Beslutninger om nye almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden de Dele af Christianssands By, som ere indbefattede under Byens Grundtægt, samt Strækningen mellem Ledshaven og Grimshæften indtil Broen.

Almindelige Forskrifter

med Hensyn til Sundhedsvæsenet i Christianssand.

§ 1. Det paaligger enhver Huseier og Grundeier eller den, som i Eierens Sted benytter Huset eller Grunden, at holde saavel Gaardsrummet, Portrummet og tilliggende ubebyggede Rum som den til hans Eiendom stødende halve Del af Gaden med de offentlige og private Afløbsrender, som derpaa maatte findes, tilbørlig rene og fri for Stank. Torve, Almindinger og andre offentlige Pladse skulle tilbørlig renholdes for Kommunens Regning.

§ 2. Fæstespand og Fiskeaffald maa ligesaa lidt som anden Urenlighed eller stinkende Gjenstande henkastes paa Gade, Alminding eller offentlig Plads. Hunde, Katte eller andre Husdyr maa hverken døde eller for at druknes henkastes i Elven, Grimshæften eller Byens Havn. Nadsler skulle nedgraves paa Steder, der ere fjernede fra bymæssig bebygget Grund. Indladning af Gjødsel maa ikke uden Sundhedskommissionens Tilladelse foregaa paa andre end de dertil bestemte Steder og til de for Latriners Udtømmelse bestemte Tider.

§ 3. Ethvert Baaningshus, der fra Nyt af opføres, skal være forsynet med Gaardsrum eller umiddelbart tilstødende aaben Plads, der er mindst $\frac{1}{4}$ saa stor som det bebyggede Rum og i intet Tilfælde har mindre Kvadratindehold end 50 $\square$ Alen og mindre Udstrækning end 6 Alen paa nogen Kant. Ved Bygninger, hvis Gaardsrum eller umiddelbart tilstødende aabne Plads ikke overstrider den anførte Størrelse, maa samme ikke indskrænkes. Lige med Baaningshus betragtes Forretningslokaler, som stadig benyttes.

§ 4. Ethvert Vaaningshus eller enhver beboet Eiendom skal 27 Juli være forsynet med ordentlig indrettet Privet. Privet eller Gjødselbinger eller deslige og Brønd eller andet Anlæg for Drifkevand maa ikke anbringes hinanden nærmere end 6 Alen. Eiheller maa Privet eller Gjødselbinger anbringes Naboen Grund nærmere end 3 Fod, hvilken Afstand maales fra Yderkanten af Muren, medmindre Naboerne enes om at bygge sine Priveter mod hinanden.

Bandhus eller Gjødselbinger og deslige maa ikke anbringes under eller ved Siden af og i umiddelbar Forbindelse med Beboelsesrum eller Opbevaringssted for Fødemidler. Hvor dette allerede maatte finde Sted, maa det ikke bibeholdes uden Sundhedskommissionens Samtykke. Enhver Binge skal være indbygget og, forsaavidt den ligger over Jorden, saa tæt, at Intet kan udslyde fra den. Binger, som herefter anlægges, skulle helt opføres af Sten og ogsaa under Jorden baade til Siderne og i Bunden være saavidt muligt tætte. Hvor Sundhedskommissionen af sanitære Hensyn finder det nødvendigt, kan den paabyde, at denne Ombygning eller Anvendelse af vandtæt Kasse eller Tønde i Bandhuset strax skal finde Sted. Alle ældre Binger, som under Jorden ikke ere indrettede paa denne Maade, skulle inden 10 Aar gives saadan Indretning. Benyttes ei Binger, skal der under Bandhusfæderne anbringes flytbare vandtætte Kasser eller Tønder. Bandhuse, hvorfra Ekstremiteterne falde i Soen, maa herefter ikke anlægges; heller ikke maa de nuværende, naar de forfalde, gjenopbygges. Bispoirer kunne under særegne Omstændigheder paabydes af Sundhedskommissionen, der ligeledes kan anordne, hvorledes de i ethvert enkelt Tilfælde hensigtsmæssigt blive at indrette.

§ 5. Bingerne maa aldrig være overfyldte. Mindst 1 Gang om Aaret skulle de tømmes og renses. Hvor Kasser eller Tønder bruges, skulle disse tømmes, saaofte det fornødiges. Renovationen skal foregaa i tætte og lukkede Kasser eller Bøgne samt i det Hele paa en saadan Maade, at intet af Indholdet spildes. Det er forbudt under Transport af Gjødsel paa Byens Grund at standse kortere eller længere Tid. I Sommermaanederne — fra 15de Mai til 1ste Oktober — maa Renovationen ikkun foregaa fra Kl. 10 Aften til 6 Morgen.

§ 6. Udlag af Gjødsel, Ben, Klude og deslige Gjenstande, der ved Uddunstning kunne indvirke skadeligt paa Sundhedstilstanden, kan af Sundhedskommissionen forbydes.

§ 7. Stald, Fjøs, Grisehus og lignende skulle være lyse og luftige og saaledes beliggende og indrettede, at Stank ikke udbreder sig fra dem til beboede Rum, Opbevarings- og Tilberedningssteder for Næringsmidler, Kæbe, Gade eller befærdet Plads. Sundhedskommissionen har Ret til ganske at forbyde Kreaturhold, navnlig Svinehold, hvor det foranlediger sanitære Misligheder, som enten paa Grund af Stedforholdene ikke kunne hindres eller formedelst fortsat Overhørighed ikke blive afhjulpne.

27. Juli. § 8. I eller omkring Byens Vandbassiner maa Jutet foretages, hvorved Vandet forurenes.

§ 9. Brønde, hvis Vand benyttes til Mad eller Drikke, skulle være anlagte saaledes, at de ere beskyttede mod Tillob af Overvand. I modsat Fald, eller hvis Brønde indeholde urent eller for Sundheden skadeligt Vand, kan deres Brug af Sundhedskommissionen forbydes.

§ 10. Bedærvede Fødemidler maa ligesaalet som Kjødet af syge Dyr sælges eller sælges som Menneskeføde. Havarerede Fødemidler maa ikke sælges, uden at Sundhedskommissionens Bestemmelse desangaaende forud er indhentet. Sundhedskommissionen skal kontrollere og efter Omstændighederne forbyde Salget af andre Gjenstande, hvis Benyttelse kan blive farlig for Helbredden derved, at de indeholde giftige Bestandelse, f. Ex. Tapeter, Legetøi, Beklædningsstoffer, Vortebrikker og deslige, og er til dette Viemed berettiget til at fordre udleveret de nødvendige Prøver. Sundhedskommissionen kan forbyde Brug af Seng- og Gangklæder, som den befrygter smittede.

§ 11. Naar nogen Indretning af den Bestaaffenhed, som omhandles i Lov om Bygningsvæsenet af 19de Mai 1860, agtes anlagt, skal Plan for Anlægget forinden forelægges Sundhedskommissionen. Finder denne, at Anlægget efter Planen vil blive farligt eller skadeligt for den offentlige Sundhed, maa Anlægget ikke sættes iværk, forinden de af Sundhedskommissionen antydede Mangler ere paaviste at være afhjulpne.

§ 12. Ethvert Jldsted, som enten er bestemt til Udvikling af Dampkraft eller som uden saadan Bestemmelse dog forbruger en for almindelige Jldsteder usædvanlig Mængde Brændsel, bør være indrettet og passes saaledes, som med tilbørligt Hensyn til Fabrikationen maatte anses hensigtsmæssigt, for at Røgen saavidt muligt kan forbrændes. Ved deslige Anlæg skal der af Sundhedskommissionen efter Overlæg med Bygningskommissionen afgives Bestemmelse angaaende Skorstenspipers Hvide.

§ 13. Usunde eller ildelugtende Aflob fra Fabrikker eller andre Næringsbrug skulle efter Sundhedskommissionens nærmere Bestemmelse indrettes saaledes, at de mindst muligt forulempe de Omboende. Ved nye Anlæg skulle deslige Aflob indrettes saaledes, at de afledes i underjordiske Rønder.

§ 14. Enhver Bedrift, hvorved Luften i højere Grad forurenes eller Stank udbredes eller ved hvilke Stoffer behandles, der kunne være skadelige for Arbejdernes eller de Omboendes Sundhed, skal være underkastet Sundhedskommissionens specielle Tilsyn, og er enhver Vedkommende forpligtet til at rette sig efter de Forskrifter, der til Afhjælpning af stedfindende Ulemper af Sundhedskommissionen maatte gives.

§ 15. Den Brænding af Skibe, hvorved Svovl eller Arse-

niststoffs bortbrændes eller ophebes, maa kun foregaa, naar Luft- 27 Juli.
trækket fører fra Byen.

§ 16. Intet til Beboelse bestemt Hus maa opføres, for
Madjorden er affallet og bortført fra Tomten. Et heller maa
Gulvet i nederste Beboelsesetage, forsaavidt der under samme ikke
findes Kjelder, lægges mindre end 1 Fod over Grunden. Be-
boelsesrum, som herefter indredes enten i nye Huse eller i Paa-
bygning eller Tilbygning til ældre Huse, skal være mindst 4 Alen
fra Gulv til Loftsbjælkerne; dog kan Sundhedskommissionen for
Køstbærers Bedkommende tillade Høiden indskrænket til $3\frac{1}{2}$ Alen.
Grundmuren skal være forsynet med behørigte Abninger for at
tilveiebringe Lufttræk under Huset. Saavel i gamle som i nye
Huse skal ethvert til Beboelse bestemt Rum være forsynet med
mindst 1 Vindu, som kan aabnes. Bygninger og Plankværk maa
herefter ikke males med ublandet hvid Farve.

§ 17. Til Beboelse maa intet Rum eller Værelse udleies,
som af Sundhedskommissionen er erklæret enten formedelst Mangel
paa Lys og Luft eller paa Grund af Fugtighed eller andre
Mangler at være skadeligt for Sundheden.

§ 18. Efter Sundhedskommissionens nærmere Bestemmelse
for enkelte Sygdommes Bedkommende skal enhver Husbonde eller
Husfader være forpligtet til at anmeldte og undergive Lægestjøn
ethvert inden hans Kreds forekommende Sygdomstilfælde. Enhver
i Byen praktiserende Læge skal strax underrette Sundhedskommis-
sionen om ethvert i hans Praxis indtræffende Sygdomstilfælde, der
kan antage epidemisk Karakter. Ligeledes kan det ved Beslutning
af Sundhedskommissionen paalægges de praktiserende Læger at ind-
sende daglige Opgaver over de af dem iagttagne Tilfælde af enkelte
Sygdomme, hvis Udbredning det maa ansees af særegen Vigtighed
at kontrollere.

Enhver i Byen praktiserende Læge skal inden 4 Dage efter
hver Maanedes Udgang indsende til Sundhedskommissionen en efter
et af samme meddelt Schema maanedsvis indrettet Opgave over de
af ham behandlede akutte Sygdomstilfælde, som kunne antage en
epidemisk Karakter. Om ethvert paa Byens Grund eller paa Far-
tøier i Byens Havn indtræffende Dødsfald maa, forinden Begrav-
else foregaa, tilveiebringes en efter et bestemt Schema af en exa-
mineret Læge udfærdiget Anmeldelse, som bliver at aflevere til
Sognepræsten og af denne tilstilles Sundhedskommissionen. Hvis
den Afdøde ikke har benyttet examineret Læge, bliver Liget at syne
og Anmeldelse at udfærdige af Stadsfysikus eller Fattiglægen, for-
saavidt ikke en anden Læge maatte have udført dette.

§ 19. Ved Sygdomstilfælde, som indtræffer blandt Tilreis-
sende i Hoteller, Logishuse, Vondestuer og Vognende, skal vedkom-
mende Vært søge at skaffe sig fornøden Underretning om, hvorvidt

27 Juli. Tilfældet er af smitsom og farlig Art, og i saa Fald uopholdelig herom underrette Sundhedskommissionen.

§ 20. Intet Fartoi maa landsætte Passagerer eller Mandskab, som lider af Sygdom, der skønnes at være af smitsom og farlig Natur, førend Anmeldelse for og Undersøgelse af Sundhedskommissionen eller paa dens Vegne Stadsphysikus er foregaaet, medmindre den Syge uopholdelig bliver undersøgt af anden examineret Læge eller bragt til offentligt Sygehus.

§ 21. Sundhedskommissionen skal have sin Opmærksomhed henvendt paa Haandværklæringers og Fabrikarbeideres sanitære Forholde.

§ 22. Naar noget nyt Husrum agtes opført eller noget ældre indrettet til stadigt eller jevnligt Samlingssted for et større Antal Mennesker, saasom til Kirke, Bedehus, Afsylbygning, offentlig eller privat Skole, Rets- eller Auktionslokale, Theater, Dandseshus, Fabrik, Værksted, Sygeanstalt eller deslige, skal Byggeplanen forelægges Sundhedskommissionen, der har at udtale sig om, hvorvidt den i sanitær Henseende har noget mod samme at erindre. Bygninger af ommeldte Slags maa derhos ikke som saadanne tages i Brug, forinden Sundhedskommissionen er underrettet og har afgivet Erklæring om, at de skønnes at ville afgive en tilstrækkelig Mængde frisk Luft for det Antal Mennesker, de antages at ville rumme. Heller ikke maa noget ældre Rum uforandret tages i Brug som anført, forinden Sundhedskommissionen har erklæret samme tilfredsstillende i nævnte Henseende. Sundhedskommissionen bør paa se, at Vignende finder Sted i Husrum, der allerede nu benyttes i de nævnte Diemed. Finder Kommissionen, at saadanne i Brug værende Husrum ikke har tilstrækkelig Luftvevling, bør den fastsætte en passende Tid, inden hvilken Mangelen skal være afhjulpen, og — om dette ikke er skeet — forbyde Rummets Benyttelse som saadant Samlingssted, indtil det er bragt i dertil forvarlig Stand.

§ 23. Intet Lig maa ligge ubegravet længere end 5 Døgn.

§ 24. Overtrædelser af disse Forskrifter straffes i Henhold til § 26 i Lov af 16de Mai 1860 om Sundhedsvæsenet med Bøder fra 8 — 800 Kroner.

§ 25. Om Dispensation fra Bestemmelserne i §§ 3, 4, 5 og 23 kan Sundhedskommissionen (eller, i Tilfælde, overordnet Autoritet, jfr. § 7 i Lov af 16de Mai 1860 om Sundhedskommissioner) under særegne Omstændigheder fatte Bestemmelse.

§ 26. Undlader Nogen at træffe Foranstaltning, som ifølge nærværende Forskrifter eller iøvrigt ifølge Sundhedskommissionens lovmæssigt givne Beslutninger paaligger ham, kan Kommissionen lade udføre saavel denne Foranstaltning, som hvad der ellers fornødiges for at hindre, at Forsømmelsen afstedkommer Skade. Omkostningerne herved og ved Forjoininger, som træffes for at forhindre forberedte eller standse endnu ikke fuldførte Handlinger, som

fridde mod nærværende Forrskrifter eller Sundhedskommissionens lov- 27 Juli.
medholdigt givne Beslutninger, eller for at bortrybde Ulemper, der
ere frembragte ved Brud paa ommeldte Forrskrifter eller Beslutnin-
ger, blive at udrede af den Skyldige og kunne med Formandska-
bets Samthkke forsyldes af Bykassen.

§ 27. Foranførte Bestemmelser gjælde de Dele af Byen, som ere indbefattede under Byens Grundtagt, samt Strækningen mellem Ledshaven og Grimshækken indtil Broen og træde i Kraft 3 — tre — Maaneder, efterat de have erholdt Kongelig Stadfæstelse, fra hvilken Tid de ved Kongelig Resolution af 14de April 1866 (sammenholdt med Kongelig Resolution af 14de Februar 1871) approberede almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet i Christianssand ophæves.